herpy

SKINKER

Cyclodomorphus gerrardii

Cyclodomorphus gerrardii er en slank, rolig skink fra det østlige Australia med lyserød tunge, mørke tverrbånd og en lang, svakt gripende hale. Arten blir 40-45 cm lang, lever i fuktig skog, er mest aktiv i skumringen og om natten og lever i naturen nesten bare av snegler. Den får levende unger, ofte mange i hvert kull, og voksne dyr er svært medgjørlige.

Familie: Scincidae Engelsk: Pink-Tongued Lizard Tidligere navn: *Hemisphaeriodon gerrardii; Tiliqua gerrardii; Hinulia gerrardii* Publisert 16. november 2026

FAKTABOKS

DYRET

Voksenstørrelse	**40-45 cm** total lengde inkl. hale
Levealder	**15-20 år**
Aktiv	**I skumringen og om natten**
Levevis	**Trelevende og bakkelevende**
Biotop	**Regnskog og temperert skog og eng**
Vanskelighetsgrad	**Øvet**

STELL

Min. terrarium	**120 × 60 × 60 cm** L × B × H for 1 voksent dyr
Temperatur, dag	**20-30 °C**
Varmeplass	**33-36 °C**
Temperatur, natt	**18-22 °C**
Luftfuktighet	**60-80 %**
Vann	**Vannskål**
UVB	**Anbefalt** Ferguson-sone 2
Vinterhvile	**16-22 °C** 8-12 uker
Kosthold	**Insekter, frukt, ferdigfôr, virveldyr og mark/snegler**
Holdes	**Alene**

AVL

Formering	**Levendefødende**
Kjønnsmoden	**22-36 mnd.**
Kullstørrelse	**10-30 unger**
Drektighet	**90-120 dager**

VERN OG PAPIRER

CITES	**Ikke listet**
EU-vedlegg	**Ikke listet**
IUCN	**Livskraftig (LC)**

Om arten

Cyclodomorphus gerrardii har en slank, men kraftig kropp, velutviklede bein med lange tær og skarpe klør og en lang, svakt gripende hale som er omtrent like lang som kroppen. Hodet er stort med en tydelig hals og er bredere hos hannen enn hos hunnen. Grunnfargen er skifergrå til lysebrun med mørkegrå til svarte tverrbånd, som er tydeligst hos hannen. Tungen er lyserød hos voksne dyr. Unger er lysegrå med kraftige svarte tverrbånd, mørke flekker på hodet og blå tunge og munn, og de får de voksnes farger i løpet av omtrent tre måneder. Helt mønsterløse dyr forekommer, og mønstrene varierer fra bestand til bestand.

Arten har skiftet slekt flere ganger og har stått i *Hinulia*, *Hemisphaeriodon* og *Tiliqua*, og alle navnene kan sees i eldre litteratur. Slekten *Cyclodomorphus* hører sammen med blåtungeskinkene i en gruppe av store australske skinker. Artsnavnet hedrer den britiske zoologen Edward Gerrard, som var John Edward Grays nærmeste medarbeider på British Museum. Gray beskrev arten i 1845.

Arten ligner *Tiliqua scincoides*, men er langt slankere, med mindre hode, lengre og smalere hale og lengre bein. Blir den truet, løfter den kroppen fra bakken for å se større ut og lar tungen vibrere raskt. Voksne dyr beveger seg langsomt, er svært rolige og er blant de mest medgjørlige skinkene. Unger er sjenertere og tømmer ofte tarmen når de løftes. Arten kaster ikke halen så lett som raskere skinker.

Utbredelse og leveområde

Cyclodomorphus gerrardii lever i det østlige Australia, langs kysten og i fjellkjedene mot øst fra traktene rundt Cairns i det nordøstlige Queensland og sørover til Springwood i Blue Mountains i New South Wales. Arten finnes både i kystnære strøk og i høyereliggende områder. Typelokaliteten er usikkert oppgitt som Australia, men synonymene er beskrevet fra blant annet Rockhampton, Johnstone River og Herbert River i Queensland.

> **Naturlig utbredelse:** Australia.

LEVEOMRÅDE

Arten lever i fuktig sklerofyllskog, regnskog og fuktige deler av skogland, både på bakken og i lav vegetasjon. Den ligger skjult i løvlag, i hule stammer og i sprekker i fjell og trær. Om sommeren er den aktiv i skumringen og om natten, i de kjøligere månedene også om dagen. Den slanke kroppen er tilpasset tett underskog: i gress og på grener holder dyret bakbeina inn mot kroppen og beveger seg med slyngende bevegelser av kroppen og halen, og den svakt gripende halen brukes som støtte når det klatrer. Ungene klatrer oftere enn de voksne.

Utbredelsen strekker seg over både temperert og tropisk klima. Dyr fra den sørlige delen av området opplever kjøligere vintre og kan være inaktive i lengre perioder enn dyr fra nord. Klimaet er fuktig, og derfor skal terrariets bunn holdes lett fuktig.

Stell

TERRARIET

Et voksent dyr skal ha et terrarium på minst 120 × 60 × 60 cm (lengde × bredde × høyde). Arten graver, men klatrer også litt i skråstilte grener og korkbark, så en lett klatrestruktur er et pluss. Større er bedre, og dyret bruker all den plassen det får.

Dyret holdes best alene. To dyr kan av og til klare seg sammen i et stort terrarium med mange skjul, men de kan slåss, og to hanner må aldri holdes sammen. Det skal være minst to skjul på bakken, uansett om det er ett eller to dyr.

Som bunn brukes minst 10 cm løs, lett fuktig jord, for eksempel en blanding av matjord uten gjødsel og kokosjord, med et lag løv oppå. Dyret graver seg gjerne ned. Bruk ikke ren sand eller spon av bartre. Gi korkbark, rotstykker og planter til skjul og opphold, og legg en flat stein under varmelampen. Bruk aldri en varmestein med innebygd varmeelement. Terrariet skal ha et sikkert lokk av nett, slik at det er både luftskifte og lys.

TEMPERATUR

Lufttemperaturen skal være 25-30 °C om dagen, med en kjølig ende på 20-25 °C. Overflaten på solplassen skal være 33-36 °C. Mål overflatetemperaturen med et infrarødt termometer og lufttemperaturen i begge ender. Varmen kommer fra en halogenspot eller en varmelampe over nettet, styrt av en termostat.

Om natten skal temperaturen falle til omtrent 20 °C og ikke under 18 °C. Blir det kaldere, brukes et varmeelement uten lys. En drektig hunn skal ha en solplass der temperaturen kommer opp i 36-37 °C.

En kjølig periode på to til tre måneder om vinteren fremmer avlen. Stopp med å fôre omtrent en uke før, og senk så temperaturen over en til to uker til 16-18 °C om natten og 20-22 °C om dagen. Slå av eller demp lyset, og la vann stå fremme hele tiden.

Les mer: Varme og temperatur

LUFTFUKTIGHET OG VANN

Arten kommer fra fuktig skog, og en luftfuktighet på 60-80 % er passende. Opplysningene varierer fra 50-70 % til 70-90 %, og ved den høye enden skal terrariet være godt ventilert. Hold bunnen lett fuktig, men aldri våt, og spray terrariet lett en gang om dagen. En lett spraying stimulerer dessuten dyret til å gå på jakt.

Et skjul med fuktig sphagnum hjelper på hudskiftet, særlig hvis hudrester sitter fast på tær og hale. Vannskålen er lav og bred og fylles slik at det renner litt vann ut i bunnen, noe som også hjelper hudskiftet. Skift vannet hver dag.

Les mer: Luftfuktighet, sprøyting og ventilasjon

LYS OG UVB

Dyret er mest aktivt i skumringen og om natten og lever i skogbunnen, men har nytte av svak UVB. Bruk et T5-rør beregnet på skogsarter, plasser det over solplassen i den ene enden, og hold UV-indeksen under lampen på omtrent 2-3 (Ferguson-sone 2), slik at dyret selv kan velge mellom lys og skygge. Opplysningene varierer opp til UV-indeks 3-4. Det må ikke være glass eller plast mellom lampen og dyret. Røret skiftes hver 6.-12. måned, fordi utstrålingen avtar selv om lyset ser uendret ut.

Gi en tydelig dag og natt med omtrent 12 timers lys. Det er ikke vist at arten krever UVB, men enkelte dyr uten UVB får knokkelforandringer som tyder på mangel på kalk og D-vitamin, og derfor anbefales UVB.

Les mer: Lys og UVB Les mer: Kalk, vitaminer og tilskudd

FÔRING

I naturen lever *Cyclodomorphus gerrardii* nesten utelukkende av snegler og nakensnegler, og de store, flate tennene bakerst i munnen brukes til å knuse sneglehus. Snegler er derfor den største utfordringen i stellet. Bruk snegler fra eget oppdrett, frosne spisesnegler eller oppdrettede fôrdyr i stedet for ville snegler, som kan bære parasitter og gift. Snegler fra områder med sneglegift eller giftige planter som oleander kan drepe dyret.

De fleste dyr tar også annen føde: meitemark, voksmøllarver, melorm, nakne museunger og kyllingkjøtt samt banan og mango. En pelletert altetende-blanding til zoologiske institusjoner, bløtt opp i vann og blandet med litt vått hundefôr (3:1), tas lett og kan være grunnfôr, men fôret skal varieres så mye som mulig.

Unger fôres hver dag til hver tredje dag, voksne omtrent annenhver dag, med 4-10 snegler per fôring avhengig av dyrets størrelse. Pudr fôret med kalk med D3 og et multivitamin annenhver til tredje fôring, fordi snegler uten skall ikke gir nok kalk. Fôr om kvelden, siden dyret er skumringsaktivt.

Les mer: Fôrdyr: hold og avl

ATFERD OG HÅNDTERING

Voksne dyr er blant de mest rolige og medgjørlige skinkene. De beveger seg langsomt og er lette å løfte. Unger er sjenertere og tømmer tarmen ved håndtering, så håndtering holdes på et minimum til dyret er vant til deg. Skyv hånden inn under dyret i stedet for å gripe ovenfra, og støtt hele kroppen og halen. Ta aldri tak i halen. La dyret komme opp av seg selv, og begynn med korte stunder. Vask hendene etter håndtering.

Dyret er mest aktivt i skumringen, og en lett spraying kan få det til å gå på jakt. Hold hannene adskilt. Kamper mellom voksne er alvorlige, og to hanner må aldri settes sammen.

Avl

KJØNNSMODNING OG KJØNNSBESTEMMELSE

Dyrene blir kjønnsmodne etter omtrent to til tre år, tidligst ved omtrent 22 måneder. Hannen har et større hode, en mer fremtredende halebase med tydelige hemipenisutbuktninger og er ofte tydeligere stripet. Hunnen har en rett hale og en mer avrundet underkropp. Forskjellene er først tydelige hos voksne og krever at flere dyr av samme størrelse kan sammenlignes. Unger kan ikke kjønnsbestemmes sikkert utenpå. Bruk en dyrlege hvis du er i tvil.

PARRING

I naturen foregår parringen tidlig om våren over omtrent seks uker, og hannene kan kjempe i den perioden. En kjølig periode på to til tre måneder om vinteren med mindre lys øker sjansen for parring i terrariet. Oppvarming og lys settes langsomt opp igjen over et par uker, og fôringen gjenopptas en til to uker etter. Omtrent en til to uker senere settes hunnen inn til hannen under oppsyn. Hunnen kan bite hannen og forsøke å slippe unna i starten, og er hun for voldsom, skal dyrene skilles og prøves igjen etter noen dager. Hannen griper tak i hunnen ved skulderen eller hodet, og selve parringen varer et par minutter.

Noen hanner er ikke interessert, og noen hunner blir ikke drektige til tross for parring. Flere dyr av begge kjønn øker sannsynligheten for suksess.

EGGLEGGING OG KULL

Arten er levendefødende. Drektigheten varer omtrent tre til fire måneder, ca. 100-110 dager, og avhenger av temperaturen. Ungene fødes i naturen tidlig på sommeren. Hunnen soler seg mye i perioden og skal ha en solplass der temperaturen når 36-37 °C. Omtrent en uke før fødselen spiser hun mindre eller ikke i det hele tatt.

De fleste kullene er på 10-30 unger, men kullene varierer fra omtrent 5 til 67. Ungene fødes én av gangen, med flere minutters mellomrom, og hver unge er krøllet sammen i en fosterhinne, som den spiser rett etter fødselen. Hele fødselen tar fra tjue minutter til over en time, avhengig av kullets størrelse. Hunnen kan spise ubefruktede egg etterpå.

INKUBASJON

Det er ingen egg å ruge. Drektigheten varer omtrent 90-120 dager. Kjølige temperaturer forlenger den, og for kalde eller for varme temperaturer kan gi misdannelser og dødfødte unger. Hunnen skal ha de samme temperaturene som ellers med en varm solplass, og hun skal holdes alene i terrariet. Flytt ungene til hvert sitt terrarium så raskt som mulig etter fødselen.

OPPDRETT AV UNGER

Ungene er selvstendige fra fødselen og begynner straks å lete etter snegler. De er lysegrå med kraftige svarte tverrbånd og har blå tunge og munn, og de får de voksnes farger i løpet av omtrent tre måneder. Ungene er sjenerte i starten og skal bo hver for seg for å unngå stress og aggresjon, med solplass, lett fuktig bunn, skjul og samme innredning som de voksne. Gi samme slags fôr som de voksne i mindre porsjoner hver til hver tredje dag, og pudre med kalk.

Helse og vanlige feil

De fleste problemene skyldes stellet. De typiske er:

- Metabolsk knokkelsykdom av mangel på kalk, D-vitamin eller UVB, særlig fordi snegler uten skall ikke gir nok kalk. Det gir bløte kjever og skjeve bein.
- Forgiftning og parasitter fra ville snegler. Snegler fra steder med sneglegift eller giftige planter kan drepe dyret.
- Hudskiftevansker hvis luftfuktigheten er for lav.
- Hudinfeksjoner og luftveisinfeksjoner ved en konstant våt bunn eller for lav temperatur.
- Overvekt og fettlever av for fett fôr.
- Innvollsorm hos viltfangede dyr. Nye dyr skal i karantene.

Søk en dyrlege med erfaring med krypdyr hvis dyret går ned i vekt, slutter å spise, puster med åpen munn eller virker slapt.

Les mer: Karantene og hygiene Les mer: Kjøp av dyr: oppdrett, viltfangst og transport

Spør alltid dine kloke bekjente

Veiledningen er et godt sted å begynne, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskjellige, og mye av det viktigste lærer man av dem som har holdt arten i årevis. Snakk med en oppdretter, en erfaren holder eller en veterinær med kunnskap om krypdyr og amfibier før du skaffer deg dyret - og igjen hvis noe virker galt.